

Näringsdepartementet
n.registrator@regeringskansliet.se
n.remisser@regeringskansliet.se

REMISS – SLUTBETÄNKANDE AV PARLAMENTARISKA LANDSBYGDSKOMMITTÉN (SOU 2017:01)

Näringsdepartementet har givit Gymnastik- och idrottshögskolan, GIH, tillfälle att lämna synpunkter på betänkandet "För Sveriges landsbygder - en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd (SOU 2017:01)". GIH vill som en följd av detta avlämna följande yttrande. GIH har valt att avgränsa myndighetens synpunkter till de delar av slutbetänkandet som relaterar till GIH:s status som myndighet och till GIH:s verksamhet som statlig högskola. Remissvaret har beretts av förvaltningschef Björn Sandahl.

GIH instämmer principiellt i utgångspunkten att svensk landsbygd har en viktig roll att spela i Sveriges ekonomiska utveckling och att samhällskontraktet förutsätter att förutsättningarna för medborgarna inte skiljer sig på avgörande punkter beroende på boendeort och demografiska förutsättningar.

GIH vill dock argumentera för ståndpunkten att sådana skillnader inte helt kan bortses ifrån och att geografiska och demografiska förutsättningar kommer att medföra skillnader i förutsättningar oavsett politiska ambitioner. Kommitténs ställningstagande, att landsbygderna ska ges samma förutsättningar i alla avseenden, behöver nyanseras. På samma sätt som förutsättningarna är olika inom olika urbana områden kan heller inte landsbygden ses som en enhet, utan som ett antal olika platser, alla med olika förutsättningar. Kommittén förefaller inte göra denna distinktion, vilket också genomsyrar de förslag som presenteras. Istället talas inledningsvis om en "tudelning av vårt land" vilket svårligen kan sägas vara en tillfredsställande beskrivning. GIH finner detta förhållningssätt besynnerligt och menar att det får olyckliga konsekvenser för flera av de förslag som presenteras, vilka om de genomfördes säkert skulle få välgörande effekter för vissa i Sverige existerande landsbygder, men knappast för landsbygden som helhet.

GIH vill därutöver särskilt rikta uppmärksamhet mot förslaget att utlokalisera 10 000 statliga anställningar (i slutbetänkandet angivet som "tjänster") från Stockholms FA-region. Kommitténs utgångspunkt vilar på argumentet att Stockholmsområdet under perioden 2008-2014 tillförts just detta antal. GIH menar att denna argumentation är otillräcklig som bakgrund för det lagda förslaget. En stor del av den ökning som skett i Stockholmsområdet går att koppla till statliga satsningar på universitetssektorn. En snabb titt i relevanta årsredovisningar för Stockholms universitet, Kungliga tekniska högskolan och Karolinska institutet visar att över 2 500 av de identifierade anställningarna går att finna vid dessa tre myndigheter. En vidare betraktelse av samtliga lärosäten i Stockholmsregionen skulle förmodligen än tydligare visa att utvecklingen till stor del är en konsekvens av statens egen strategi avseende högre utbildning och forskning.

Man får av detta skäl förmoda att kommitténs förslag därför inte handlar om utlokalisering av delar av existerande universitet och högskolor, något som dessutom skulle vara synnerligen olämpligt givet att dessa ofta har långa hyresavtal samt behov av särskilda, ej vanligt förekommande, lokaler, med mera. Dock frågar sig GIH om förslaget

överbudtaget är realistiskt. Om man bortser från universitetssektorn och övriga statliga funktioner av samhällskritisk karaktär, som exempelvis polismyndigheten, förefaller det spontant svårt att finna 10 000 anställningar som överbudtaget är flyttbara. Denna iakttagelse visar också på ett bakomliggande problem i kommitténs argumentation.

Förslaget att flytta 10 000 statliga anställningar förefaller endast motiveras av att Stockholms FA-område haft motsvarande tillväxt under perioden 2008-2014. Slutbetänkandet saknar helt resonemang om vilka funktioner som bör flyttas och vilka konsekvenser detta i så fall skulle få, vare sig för mottagande kommun eller för Stockholmsregionen. GIH anser att det hade varit välfunnet med ett resonemang om hur en sådan förändring skulle påverka Stockholmsregionen. Detta förefaller särskilt angeläget givet den mycket påtagliga befolkningsökning som skett under samma period. Vidare hade det varit angeläget att försöka identifiera statlig verksamhet som är lämplig för en utlokalisering och vilka konsekvenser en sådan skulle medföra. Då sådana resonemang saknas blir förslaget otvetydigt och onyanserat. GIH rekommenderar därför att regeringen, i händelse av att man anser en sådan utveckling som önskvärd, bereder frågan ånyo. GIH konstaterar också i sammanhanget att den föreslagna förordningsändringen för Universitets- och högskolerådet bör ses över. I dess föreslagna form är den svävande och till intet förpliktigande.

Kommitténs förslag hävdas i stort kunna rymmas inom ramen för existerande anslag. Detta gäller både de föreslagna utbildningscentra och utlokaliseringen av 10 000 statliga anställningar. GIH delar inte kommitténs bedömning. Avseende utbildningscentra förefaller kommittén mena att en omfördelning av utbildningsplatser till kommuner med långa avstånd till ett lärosäte ska kunna erbjudas inom ramen för existerande anslag. Givet GIH:s egen erfarenhet av distansutbildning, och de utmaningar som följer därav, kan högskolan konstatera att förslaget kommer medföra ökade kostnader för de universitet och högskolor som skulle omfattas av förslaget. GIH vill därför här markera att det finns skäl att misstänka att kommittén här gör en för optimistisk bedömning av det faktiska läget och att detta kan få menliga konsekvenser i händelse av att regeringen önskar genomföra denna satsning som den föreslagits i slutbetänkandet.

Detsamma gäller kostnadsneutraliteten avseende utlokalisering av statliga anställningar. Även i detta fall argumenteras för att kostnaderna i huvudsak kan inrymmas i existerande anslag. GIH vill här peka på tidigare utlokaliseringar vilka medfört betydande kostnader, dock av ett sådant slag som inte alltid syns i en resultaträkning. Det är dock rimligt att anta att betydande kostnader kommer uppstå i form av omfattande behov av nyrekrytering samt i form av nedsatta servicenivåer under den period som rekryteringarna pågår. Vidare bör staten räkna med ett antal fall av dubblade hyreskostnader i den händelse av att en utlokalisering inte sammanfaller med att hyresavtal löper ut. Det är inte GIH:s avsikt att här motsätta sig en omlokalisering av statliga myndigheter, men högskolan känner ett ansvar att peka på erfarenheterna från tidigare utlokaliseringar.

Avslutningsvis konstaterar GIH att slutbetänkandet väcker en serie frågor vilka inte besvaras tillfredsställande. GIH:s bedömning är därför att det är osäkert i vilken mån slutbetänkandet kan anses som en grund för en sammanhållen landsbygdspolitik, låt vara att många av förslagen i sig säkert kan ge välgörande effekter för vissa enskilda landsbygder här och var i Sverige.

För GIH

Karin Larsén
Rektor